

Agrifirm introduceert 'WeideKompas' om weidegang beter voorspelbaarder te maken

Koersen in het gras

De kennis van weidegang gaat vaak van generatie op generatie. Veehouders weiden daardoor te vaak op de automatische piloot en missen daarmee rendement. Agrifirm wil zijn klanten meer structuur bieden door weidegang actief te ondersteunen.

tekst **Tijmen van Zessen**

De kennis over beweiding ebt langzaam weg uit de melkveehouderij. Jonge melkveehouders groeien niet meer op met de vanzelfsprekendheid dat koeien zelf het gras ophalen uit de wei. 'Vroeger leerden we allemaal te werken met een graslandgebruikskalender. Het

is maar de vraag of praktische vaardigheden van beweiding nog voldoende aandacht krijgen in het landbouwonderwijs. Wij merken dat er in de praktijk een groeiende behoefte is aan kennis over weidegang', vertelt Toine Heijmans, hoofd productmanagement Rundvee-

houderij van Agrifirm. Tel daarbij op de weidepremie die steeds meer zuivelondernemingen uitkeren én de ondertekening van het convenant weidegang en de kiem voor het 'WeideKompas' is gelegd. 'De kennis van weiden gaat vaak van vader op zoon, maar op veel melkveebedrijven zit weinig structuur achter de beweiding. Als je veehouders vraagt naar hun beweidingssysteem, staan ze je soms glazig aan te kijken. Wij willen toe naar voorspelbare beweiding, veehouders willen controle houden over de melkproductie', vult Mark de Beer, productmanager ruwvoerteelt, aan. Agrifirm lanceert dit voorjaar daarom het concept WeideKompas, waarmee het zijn klanten richtlijnen wil geven om te

Tabel 1 – Uitgangspunten en succesfactoren van beweidingssystemen (bron: Agrifirm)

	compleet weiden	combi-weiden	compact weiden
koeien per ha beweikbaar oppervlak	1 tot 3	3 tot 6	6 tot 10
uren weidegang	>18 uur	8 tot 12 uur	6 tot 8 uur
versgrasopname (kg droge stof/koe/dag)	12 tot 15	6 tot 9	4 tot 6
bijvoeding (kg droge stof uit ruwvoer/koe/dag)	0 tot 3	6 tot 9	9 tot 11
beweidingwijze	weiden met dag/nachtperceel	weiden in 2 dagen	weiden in 3 blokken
aantal percelen	15 tot 30	15 tot 20	3 blokken
perceelsgrootte	afhankelijk van grasaanbod	vaste oppervlakte	vaste oppervlakte
dagen per perceel	0,5 tot 2	2	20 tot 40
inschaarhoogte	12 tot 16 cm	12 tot 16 cm	10 tot 12 cm

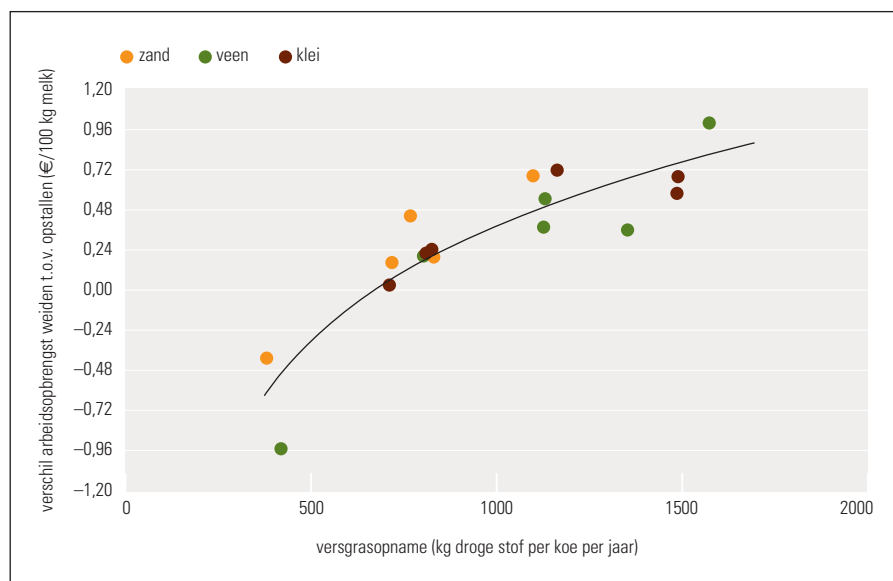

weiden. Door te kiezen voor een passend beweidingssysteem halen melkveehouders meer rendement en gemak uit de beweiding. 'Afhankelijk van de versgrasopname kan het voordeel van weidegang oplopen tot ruim twee cent per kilogram melk', legt Mark de Beer uit. Hij baseert zich op onderzoek van Wageningen UR (figuur 1).

Het WeideKompas is erop gericht om een maximale opname van weidegras te realiseren. Veehouders hebben daartoe de keuze uit drie systemen: compleet weiden, combi-weiden en compact weiden. Elk principe heeft zijn eigen succesfactoren (tabel 1) waarbij het aantal koeien per hectare huiskavel (of beweikbaar oppervlak) de basis vormt.

Voldoende percelen

Extensieve bedrijven zijn het meest gebaat bij compleet weiden. Dankzij lage krachtvoerkosten en minder uitgaven voor loonwerk halen zij een hoog economisch voordeel. 'Dit systeem is het meest geschikt voor bedrijven met één tot drie koeien per hectare beweikbaar oppervlak', legt Leo Tjoonk uit, sectorspecialist rundveehouderij. 'Het aandeel vers gras is groot en maaien staat in dienst van de beweiding.' In de praktijk valt dit vaak

Figuur 1 – Relatie tussen arbeidsinkomen en versgrasopname door de koe (bron: WUR)

tegen en lopen veehouders achter de feiten aan, weet Tjoonk. Met name in het voorjaar, als het gras in hoog tempo groeit, komt menig veehouder in de knel met het aanbod van gras met een optimale inschaarhoogte (12 tot 16 centimeter). 'Dat kun je voorkomen door vroeg in het voorjaar – zeg half maart – te starten met weiden en nog belangrijker: door te werken met voldoende percelen. Een aantal van vijftien tot dertig percelen is in dit systeem noodzakelijk om tijdig te kunnen schakelen en er een perceel tussenuit te maaien. Na veertig dagen moet je weer terug zijn op het eerste perceel. Dat betekent dat elk perceel grofweg vijf procent van de totale oppervlakte beslaat.'

De perceelsomvang vormt bij compleet weiden de sluitpost. In de andere beweidingssystemen is dat bijvoeding. Bij combi-weiden genieten de koeien acht tot twaalf uur weidegang per dag en blijven ze – net als bij compleet weiden – maximaal twee dagen op hetzelfde perceel. Mark de Beer: 'In de praktijk rekken veehouders dat vaak met één of twee extra dagen. Achteraf merk je dan aan de melkproductie dat dit eigenlijk niet kon. Wij zeggen: voorkom die laatste dag en schaar tijdig in.'

Wie meer dan zes koeien per hectare beweikbaar oppervlak heeft, kan het best kiezen voor compact weiden. Een stabiele productie is hierbij het uitgangspunt. De koeien blijven twintig tot veertig dagen op hetzelfde perceel en grazen zes tot acht uur per dag. Leo Tjoonk: 'Dit systeem werkt prima op bedrijven met een melkrobot, er is meer rust in het koppel omdat koeien minder wisselen van perceel. Door schrikdraad in het perceel te zetten is een tussenvorm mogelijk waar-

bij koeien gestimuleerd worden om naar meer smakelijke gedeelten van het perceel te gaan.'

Grasmonitor

Met het kiezen voor een passend weidesysteem is een eerste stap gezet naar meer rendement uit beweiding. Agrifirm gaat veehouders daarnaast ondersteunen met informatie over de groei en kwaliteit van vers gras.

De grasmonitor geeft per regio informatie over de kwaliteit van vers gras (www.grasmonitor.com). 'We werken nog aan een module om ook de nettograsopname te voorspellen: de WeideKompaswijzer. Op basis van beweidingssystemen, de bijgroei en het aantal dagen beweiding geeft dit de veehouder informatie om in te schatten waar hij over veertien dagen kan weiden. Voorspelbare weidegang is vooruit denken, dus niet in de trant van "waar gaan we morgen naartoe?". Het meten van de grashoogte is dan een wezenlijk onderdeel, hoewel we weten dat er maar een handjevol melkveehouders is die dat doen', erkent De Beer. In mindere mate geldt dat ook voor de graslandgebruikskalender. Maar juist op de steeds grotere bedrijven is een goede registratie van belang.

Wie niet wil of kan weiden, krijgt met dit initiatief geen trap tegen de schenen. Toine Heijmans: 'We zijn geen ambassadeur voor de weidegang, we zijn adviseur. Er zijn ook omstandigheden waar opstallen meer rendement oplevert. Het is niet aan ons om op de stoel van de ondernemer te zitten. Tegelijkertijd blijft gras wel de belangrijkste eiwitbron voor melkvee. Er zijn weinig gewassen die op kunnen tegen de ruweiwitopbrengst van gras.'